

Gradska knjižnica Požega

Matična razvojna služba za narodne i školske knjižnice

Požeško-slavonske županije

Požega, 6. 6. 2025.

Ur. broj: 12-2025-M

NARODNE KNJIŽNICE POŽEŠKO - SLAVONSKE ŽUPANIJE
STATISTIKA ZA 2024. GODINU
OPISNA ANALIZA (on-line sustava statističkih podataka)
U ODNOSU NA STANDARDE ZA NARODNE KNJIŽNICE RH (NN 103/21)

OPĆI PODACI – NARODNE KNJIŽNICE POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE

Požeško-slavonska županija broji 10 administrativnih jedinica, 5 gradova i 5 općina. U županiji je ukupno 277 naselja.

S površinom od 1.815 četvornih kilometara i 64 420 stanovnika, Požeško-slavonska županija ubraja se u red manjih županija u Republici Hrvatskoj. Županija je od prošlog popisa stanovnika doživjela znatan pad stanovništva, čak je 18 % manje stanovnika županije prema novom popisu iz 2021. u odnosu na popis iz 2011. godine.

Svi gradovi imaju narodnu knjižnicu, a od 2015. matična knjižnica otvara tri knjižnična stacionara u tri općine Požeško-slavonske županije: općini Jakšić (ukupno 3 415 stanovnika u 9 naselja), općini Kaptol (ukupno 2 634 stanovnika u 10 naselja) i općini Velika (ukupno 4 517 stanovnika u 23 naselja).

Bez knjižnične usluge u Požeško-slavonskoj županiji ostale su još općina Brestovac (ukupno 3 018 stanovnika u 48 naselja) i općina Čaglin (ukupno 2 122 stanovnika u 31 naselju). Dakle 2 općine ili 40% županije nema nikakvu knjižničnu uslugu. Nositelji rada u sva tri stacionara u 5 godina djelovanja su volonteri. Načelnici općina nisu voljni financirati djelatnike stoga matična knjižnica u sva tri stacionara organizira stalni rad na volonterskoj osnovi što nije lako i to je jedan od razloga ne pokretanja rada još 2 stacionara u preostale dvije općine.

Ustroj narodnih knjižnica na području županije je sljedeći:

5 samostalnih knjižnica u gradovima: Požegi, Pakracu, Pleternici, Lipiku i Kutjevu.

3 knjižnična stacionara Gradske knjižnice Požega u 3 općine: Velika, Jakšić i Kaptol.

Gradska knjižnica Požega

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	BROJ POPULACIJE KOJU TREBA USLUŽITI	USTROJ / OSNIVAČ	TIP KNJIŽNICE PREMA VELIČINI PODRUČJA KOJI OBUHVAĆA
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	4870	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	5127	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	7086	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	9138	SAMOSTALNA / GRAD	VII. tip (od 3.001 do 10.000 stanovnika)
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	22294	SAMOSTALNA / GRAD	V. tip (od 20.001 do 35.000 stanovnika)

U skladu s nacionalnim Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 103/21), prema broju stanovnika pojedinih gradova i općina u Republici Hrvatskoj narodne knjižnice razvrstane su u VIII tipova. S obzirom na broj stanovnika, najbrojnije su narodne knjižnice tipa VII, odnosno one knjižnice čija mjesta ne prelaze 10.000 stanovnika, a njihov udio je 80%, samo matična knjižnica u županiji spada u tip V., odnosno preko 20 000 stanovnika.

USLUGE I KORIŠTENJE U NARODNIM KNJIŽNICAMA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2024.

Broj aktivnih posuđivača i aktivnih korisnika narodnih knjižnica prema dobnim skupinama u županiji.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Broj aktivnih posuđivača s registriranom posudbom	Ukupan broj aktivnih korisnika prema vrsti	Broj djece (do 14 godina)	Broj mladih (od 15 do 17 godina)	Broj odraslih (od 18 do 65 godina)	Broj starijih (preko 65 godina)
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	143	171	76	9	63	23
GRADSKA KNJIŽNICA LIPIK	204	384	66	50	218	50

Gradska knjižnica Požega

GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	582	699	188	58	401	52
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	449	1048	602	53	344	49
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	2934	3995	1496	417	1756	326
UKUPNO	4312	6297	2428	587	2782	500

Prema podacima iz Sustava jedinstvenog elektroničkog prikupljanja statističkih podataka o poslovanju knjižnica RH u 2024. godini narodne knjižnice Požeško-slavonske županije su imale 4312 aktivnih posuđivača, dok je aktivnih korisnika prema vrsti bilo 6297. Od dobnih skupina korisnika 39 % zastupljena su djeca do 14 godina, 9 % mladi, 44 % odrasli i 8% stariji od 65 godina.

Obuhvat stanovnika, aktivnih korisnika, u postotku izgleda ovako:

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	OBUH VAT STANOVNIKA
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	3,5 %
GRADSKA KNJIŽNICA LIPIK	7,5 %
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	10 %
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	11,5 %
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	18 %

Prema Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 103/21), preporučeni broj učlanjenih korisnika je najmanje 18 % od ukupnog broja stanovnika područja na kojemu knjižnica djeluje. Minimumu Standarda postiže Gradska knjižnica Požega, dok su ostale knjižnice ispod minimuma Standarda.

Prateći aktivne korisnike na području cijele Požeško-slavonske županije i prema obuhvatu stanovnika dolazi se do podatka da su svega 9,8/ % stanovnika županije aktivni korisnici narodnih knjižnica u županiji.

Broj posudbi u narodnim knjižnicama u 2024. godini

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	UKUPAN BROJ POSUDBI	POSUDBE U KNJIŽNICI	POSUDBE IZVAN KNJIŽNICE
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	4669	0	4669
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	10174	88	10086
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	13183	10	13173

Gradska knjižnica Požega

HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	16046	112	15934
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	51054	3675	47379
UKUPNO	95126	3885	91241

Narodne su knjižnice u Požeško-slavonskoj županiji imale ukupno 95126 posudbi. Posudbe u knjižnici iznose 4 % ukupnih posudbi, dok je 96 % posudbi izvan knjižnica. Polovicu ukupnih posudbi ostvarila je Gradska knjižnica Požega, čak 53 %, a ostalih 47 % ukupnih posudbi ostvarile su ostale 4 knjižnice u županiji.

Analizirajući broj zahtjeva za međuknjižničnu posudbu, pokazalo se da su 2024. godine narodne knjižnice sve zajedno imale ukupno 88 zahtjeva, od kojih je 78 riješenih zahtjeva (89 %).

Broj fizičkih i virtualnih posjeta u narodnim knjižnicama u 2024. godini.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	UKUPAN BROJ FIZIČKIH I VIRTUALNIH POSJETA	BROJ FIZIČKIH POSJETA	BROJ VIRTUALNIH POSJETA
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	3105	3105	0
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	4721	4326	395
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	17440	6514	10926
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	16056	3770	12286
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	171745	66305	105440
UKUPNO	213067	84020	129047

U odnosu na ukupan broj posjeta narodnim knjižnicama, 60 % je virtualnih, a 40 % fizičkih. Najviše fizičkih i virtualnih posjeta ostvarila je Gradska knjižnica Požega, 80 % ukupnih posjeta.

Gradska knjižnica Požega

Nabava

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	FOND	NABAVA ukupan broj svezaka knjiga	NABAVA ukupan broj svezaka časopisa	NABAVA ukupan broj jedinica AV građa	NABAVA ukupan broj jedinica e-građa	NABAVA ukupan broj igračke i did. igre	NABAVA ukupan broj jedinica ostala građa	UKUPNO NABAVE
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	25046	581	5	0	0	42	0	628
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	16176	674	250	0	0	0	0	924
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	33026	963	0	0	0	10	0	963
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	31676	1005	0	8	0	0	0	1013
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	79752	4421	0	12	13	32	0	4478
UKUPNO	185676	7644	255	20	13	84	0	8006

Ukupna prinova građe u narodnim knjižnicama PSŽ je 8006 primjeraka od čega je 7644 knjižne građe ili 96 %.

Fond, nabava, otpis

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	FOND	BROJ STANOVNIKA	PRINOVA / NABAVA	OSTVARENOST STANDARDA NABAVE GRAĐE	OTPIS
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	25046	4870	628	65 %	103 (0,4 %)
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	16176	5127	924	90 %	0
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	33026	7086	963	68 %	0
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	31676	9138	1013	55 %	1993 (6 %)

Gradska knjižnica Požega

GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	79752	22294	4478	100 %	3166 (4 %)
UKUPNO	185676	48515	8006	83 %	5262(3 %)

Nabava je u svim narodnim knjižnicama ispod Standarda osim u matičnoj knjižnici. Nabava je znatno veća od prošlih godina zbog novog modela otkupa građe.

PRISTUP I OPREMA NARODNIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2024.

Matična knjižnica koristi knjižnični program Zaki, a sve ostale narodne knjižnice koriste Metel.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Tjedno radno vrijeme	Ukupan prostor knjižnice u m ²	Prostor knjižnice dostupan za korisnike u m ²	Minimalna kvadratura prostora
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	40	176	149	72 %
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	50	130	130	51 %
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	40	385	275	109 %
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	40	1000	800	219%
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	57	1972	1665	197 %
UKUPNO		3663	3019	

Veličina prostora narodnih knjižnica u PSŽ je ukupno 3663 metra kvadratna, od toga prostor za korisničke usluge prostire se na 3019 metara kvadratnih.

Prema Standardima minimalnu kvadraturu prostora ne ispunjavaju samo Narodna knjižnica i čitaonica Kutjevo i Gradska knjižnica i čitaonica Lipik. Ostale tri knjižnice daleko premašuju minimalnu kvadraturu prostora.

Gradska knjižnica Požega

Broj knjižničnih događanja i posjeta knjižničnim događanjima u narodnim knjižnicama u 2024. godini.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Ukupan broj knjižničnih događanja	Broj knjižničnih događanja za djecu i mlade	Broj knjižničnih događanja za odrasle	Ukupan broj posjetitelja knjižničnih događanja	Broj posjetitelja knjižničnih događanja za djecu i mlade	Broj posjetitelja knjižničnih događanja za odrasle
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	42	40	2	490	431	59
GRADSKA KNJIŽNICA LIPIK	45	28	17	1232	402	830
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	133	86	47	2576	1243	1333
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	69	46	23	4740	2300	2440
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	571	348	223	9468	3138	6330
UKUPNO	860	548	312	18508	7514	10992

U 2024. godini u narodnim knjižnicama održano je ukupno 860 događanja koje je posjetilo 18508 ljudi. Posjetitelji događanja za djecu i mlade su 41 %. U Gradskoj knjižnici Požega održano je 67 % ukupnih događanja.

Gradska knjižnica Požega

FOND NARODNIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2024.

Fond

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	FOND	FOND ukupan broj svezaka knjiga	FOND ukupan broj svezaka časopisa	FOND ukupan broj godišta novina	FOND ukupan broj jedinica AV građa	FOND ukupan broj jedinica e-građa	FOND ukupan broj igračke i didaktičke igre	FOND ukupan broj jedinica ostala građa
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	25046	24881	2	0	0	0	163	0
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	16176	15544	250	0	334	0	48	0
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	33026	32201	17	0	705	0	1	102
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	31676	31555	0	0	121	0	0	0
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	79752	72169	9	0	6878	297	291	108
UKUPNO	185676	176350	278	0	8038	297	503	210

Narodne knjižnice PSŽ imaju bogati fond koji premašuje minimalni broj knjiga po stanovniku, a imaju najviše jedinica knjižne građe u svojim fondovima, čak 95 %. Sve knjižnice posjeduju i nabavljaju časopise i novine ali ih ne obrađuju u programu.

Gradska knjižnica Požega

PRORAČUN I TROŠKOVI NARODNIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2024.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Ukupni rashodi za knjižnicu	Troškovi nabave knjižnične građe	Troškovi osobnih dohodaka za knjižnično osoblje	Troškovi edukacije knjižničnog osoblja	Ostali troškovi
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	39.894,04	8.691,71	15.383,17	0,00	15.819,16
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	115.091,54	15.590,40	25.884,25	0,00	73.616,89
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	118.123,59	15.734,88	71.153,24	392,88	30.842,59
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	148.302,41	14.079,61	84.145,64	1.631,36	48.445,80
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	642.102,20	74.989,29	347.507,78	1.480,00	218.125,13
UKUPNO	1.063513,48	129.075,18	544.074,08	3.504,24	386.849,57

U 2024. godini narodne su knjižnice utrošile **1.063513,48 €**

Od toga je 12 % izdvojeno za nabavu knjižnične građe, 51 % iznose troškovi osobnih dohodaka, na edukaciju knjižničara izdvojeno je svega 0,3 %, a ostali troškovi iznose 36,7 % ukupnih troškova.

KNJIŽNIČNO OSOBLJE (PREMA POSTIGNUTOM KNJIŽNIČNOM STRUČNOM ZVANJU) NARODNIH KNJIŽNICA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE 2024.

NARODNE KNJIŽNICE U PSŽ	Ukupni broj	Knjižničarski tehničar	Viši knjižničarski tehničar	Knjižničarski suradnik	Viši knjižničarski suradnik	Knjižničar	Viši knjižničar	Knjižničarski savjetnik	Ostalo knjižničarsko osoblje
NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA KUTJEVO	1	1	0	0	0	0	0	0	0
GRADSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA LIPIK	1	1	0	0	0	0	0	0	0
GRADSKA KNJIŽNICA PAKRAC	2	1	0	0	0	1	0	0	0
HRVATSKA KNJIŽNICA I ČITAONICA PLETERNICA	4	1	0	0	0	3	0	0	0
GRADSKA KNJIŽNICA POŽEGA	16	3	1	4	0	4	2	0	2
UKUPNO	24	7	1	4	0	8	2	0	2

U 5 narodnih knjižnica u 2024. godini radilo je 24 knjižničara.

Ukupno je u narodnim knjižnicama Požeško-slavonske županije prema strukturi zaposleno 29 % knjižničarskih tehničara, 4 % viših knjižničarskih tehničara, 18 % knjižničarskih suradnika, 33 % knjižničara, 8 % viših knjižničara i 8 % ostalih.

Gradska knjižnica Požega

ZAKLJUČAK

Prema podacima iz Sustava statističkih podataka o narodnim knjižnicama za Požeško-slavonsku županiju pokazatelji uspješnosti ukazuju na dostizanje i ostvarenost Standarda za narodne knjižnice u RH u postotcima.

Pokazatelji uspješnosti koji se odnose na postotak dosegnute ciljane populacije je na razini županije 7 %. Navedeni broj pokazuje postotak članova knjižnice u odnosu na broj potencijalnih korisnika knjižnice u zajednici (stanovnika lokalne zajednice), a podatak se uzima iz broja aktivnih posuđivača (a ne aktivnih korisnika kojih je uvijek više od posuđivača). Ako za prosjek uzimamo aktivne korisnike doseg ciljane populacije je 9%. Najvišu vrijednost pokazatelja uspješnosti dosegnute populacije ima Gradska knjižnica Požega 13 %, slijedi Gradska knjižnica Pakrac s 8 %, a zatim ostale knjižnice s najnižim pokazateljem.

Tri knjižnice imaju potrebu za većim prostorom za korisničke usluge, Pakrac, Lipik i Kutjevo, dok su Požega i Pleternica u visokoj vrijednosti. Sve knjižnice osim Gradske knjižnice Požega nemaju dovoljan broj knjižničkog osoblja ali unatoč tome dosežu Standarde u pogledu otvorenosti knjižnice za korisnike.

Knjižnični fond u svih 5 knjižnica je bogat, raznovrstan i aktualan.

Narodne knjižnice u PSŽ pružaju raznolike usluge, programe, događanja i edukacije svojim korisnicima stoga su pokazatelji uspješnosti korisničkog pohađanja knjižničnih događanja po populaciji koju knjižnica treba uslužiti vrlo visoki.

Pred narodnim je knjižnicama Požeško-slavonske županije vrijeme velikih promjena i napretka.

Gradska knjižnica Požega 15. 3. 2021. otvorila je vrata nove dograđene i rekonstruirane knjižnice čiji su se rezultati uspješnosti najviše očitovali u podacima za 2022. i nastavljaju rasti u 2024. Narodna knjižnica i čitaonica Kutjevo preselila se 2022. u novu veću zgradu i zaposlila diplomiranu knjižničarku pa će se i njeni rezultati uspješnosti povećati. Gradska knjižnica Pakrac se u travnju 2025. preselila u novi prostor.

Dio stanovnika županije nije obuhvaćen knjižničnom mrežom odnosno nema dostupne knjižnične usluge u obliku stacionarnih knjižnica. Rješenje se vidi u širenju mreže pokretnih knjižnica ili osnivanjem općinskih knjižnica prema Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti RH.

Voditeljica Županijske matične razvojne službe

Mirjana Franculić, viša knjiž.

mail: mfranculic@gmail.com

Mob.: 099 393 0224

